

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/271/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6112223181
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Deáková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2018:6112223181.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Renáty Deákovovej a sudcov JUDr. Jany Haluškovovej a JUDr. Jozefa Zlochu ako členov senátu, v spore žalobcu D. L. A., nar.XX.XX.XXXX, bytom v F., I. XX, právne zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Čičmancom, Advokátska kancelária so sídlom v Bratislave, Prievozská 14/A, 821 09, IČO: 311 48 271, proti žalovanému P. F. L., advokátovi so sídlom Advokátskej kancelárie v Banskej Bystrici, Nám. SNP 15, 974 01, za účasti intervenienta na strane žalovaného Kooperatíva, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00585441, o náhradu škody vo výške 220.832,90 Eur, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 16C/164/2012-360 zo dňa 30.01.2015, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Odvolaním napadnutým uznesením súd prvej inštancie zamietol žiadosť žalobcu o oslobodenie od súdneho poplatku za odvolanie. Z jeho dôvodov vyplýva, že rozsudkom vo veci samej súd prvej inštancie zamietol žalobu o náhradu škody vo výške 220.832,90 Eur s príslušenstvom a uložil žalobcovi povinnosť nahradiť žalovanému trovy právneho zastúpenia vo výške 7.331,60 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia; žalobca podal proti rozsudku odvolanie a súčasne požiadal o oslobodenie od povinnosti platiť zaň súdny poplatok; súd vykonal dokazovanie ohľadom majetkových pomerov žalobcu a v súlade s ustanovením §138 ods.1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku, platného a účinného do 30.06.2016 (ďalej len „O.s.p.“) po ich posúdení s prihliadnutím na zákonné podmienky oslobodenia od súdnych poplatkov, uvedených v §138 O.s.p., návrh žalobcu zamietol.

2. Proti uzneseniu okresného súdu podal žalobca včas odvolanie. Súd nesprávne vyhodnotil k zistenému mesačnému príjmu žalobcu povahu a výšku uplatňovaného nároku, ktorého sa podanou žalobou domáha spolu s výškou súdneho poplatku, ktorý je podľa zákona povinný zaplatiť. Súdom zistené mesačné príjmy po odpočítaní výdavkov neumožňujú žalobcovi zaplatiť tak vysoký súdny poplatok. Súdne poplatky, zaplatené v spore, vedenom pred Okresným súdom Banská Bystrica sp.zn. 12C/135/2010 v celkovej výške 20.163 Eur úplne vyčerpali finančné rezervy žalobcu. Súdom vyslovené právne závery sú nepreskúmateľné, založené na hypotézach a úvahách, nemajúcich oporu vo vykonanom dokazovaní. Pokiaľ súd očakáva, že na jednej strane samostatne zárobkovo činná osoba sa má postarať o svoj príjem, nemôže na druhej strane jeho snahu zabezpečiť si príjem, pokrývajúci len jeho základné potreby, vyhodnotiť ako nesplnenie podmienky na oslobodenie od povinnosti platiť súdny poplatok. V závere súdu vyslovená hypotéza o nesplnení druhej zákonnej podmienky, že v spore ide o bezúspešné uplatňovanie práva, je založená na nepreskúmateľných skutočnostiach alebo náležitých zisteniach. Navrhol uznesenie súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

3. Odvolanie žalobcu bolo doručené súdu prvej inštancie za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, ktorý bol ku dňu 01.07.2016 zrušený zákonom č. 160/2015 Z.z. - Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“); podľa §470 ods. 1, 2 C.s.p., ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania, začaté

predo dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali predtým než nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

4. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v súlade s ustanoveniami §379, §380 a §385 ods.1 C.s.p. a uznesenie súdu prvej inštancie podľa §387 ods. 1, 2 C.s.p. ako vecne správne potvrdil.

5. Podľa §387 ods.1,2 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

6. V prejednávanej veci je z obsahu spisu zistiteľné, že žalobca žiadal o oslobodenie od poplatkovej povinnosti aj za podanie žaloby vo veci samej; okresný súd jeho návrhu najprv nevyhovel; na odvolanie žalobcu krajský súd toto uznesenie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie ako predčasné a vzhľadom na nedostatok dôvodov aj nepreskúmateľné, kedy odvolací súd musí vždy zrušiť a vrátiť rozhodnutie prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Po následnom zistení, vyhodnotení a posúdení skutočností, relevantných pre posúdenie opodstatnenosti oslobodenia žalobcu od súdnych poplatkov, okresný súd konštatoval splnenie predpokladov pre vyhovieť návrhu na oslobodenie od poplatkov za podanie žaloby.

Po zamietnutí žaloby vo veci samej po podaní odvolania žalobca opäť požiadal o oslobodenie od povinnosti platiť súdny poplatok za odvolanie; poukázal na svoj nedostatočný príjem vzhľadom na výšku súdneho poplatku a najmä, že svoje finančné rezervy vyčerpal na súdne poplatky a advokátske trovy v ďalšom spore so žalovaným, vedenom na okresnom súde.

7. Ustanovenie §138 Občianskeho súdneho poriadku umožňovalo, aby súd priznal účastníkovi konania (strane sporu) oslobodenie od súdnych poplatkov pri splnení nasledovných predpokladov: účastník konania navrhne priznanie oslobodenia, priznanie oslobodenia odôvodňujú pomery účastníka a nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Vo vzťahu k pomerom účastníka boli rozhodujúce jeho majetkové, zárobkové a osobné pomery, ale aj povaha uplatneného nároku a v prípade fyzických osôb aj ich sociálne postavenie, zdravotný stav, prípadne iné okolnosti, ktoré by mohli mať pre priznanie oslobodenia význam. Nie je bezvýznamná ani samotná výška súdneho poplatku; tú treba posudzovať z hľadiska konkrétnych okolností prejednávanej veci, vrátane spôsobilosti účastníka konania tento poplatok zaplatiť. Po zohľadnení uvedených faktorov súd musí tiež posúdiť, či konkrétne okolnosti prípadu a poplatok, ktorý treba zaplatiť, predstavujú obmedzenia, ktoré narušujú samotnú podstatu práva prístupu na súd. Naplnenie predpokladov pre oslobodenie od súdneho poplatku je potrebné preukázať, pričom toto dôkazné bremeno zaťažuje toho účastníka, ktorý oslobodenie navrhol.

Znenie súčasnej procesnej právnej úpravy v §254 ods.1 C.s.p. predpokladá pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov súdom existenciu pomerov strany, odôvodňujúcich priznanie oslobodenia. Pod pojmom pomery zákon chápe majetkové pomery žiadateľa (v prípade fyzickej osoby tiež rodinné, sociálne a zdravotné pomery), majúce základ v okolnostiach, ktoré nie sú len dočasnej či prechodnej povahy a odôvodňujú záver, že poplatník celkom alebo sčasti (v prípade žiadosti o čiastočné oslobodenie od súdnych poplatkov) nemôže splniť poplatkovú povinnosť alebo že jej splnenie od neho nemožno spravodlivo žiadať (R 109/2001); objektívny nedostatok finančných prostriedkov, resp. iného majetku by nemal spôsobiť nemožnosť domôcť sa svojho práva na súde. Súd môže hodnotiť oprávnenosť žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov len v rozsahu ustanovenom v §254 ods. 1 C.s.p.; ak by súd svoje rozhodnutie o nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku oprel o iné dôvody, išlo by o svojvoľný výklad tohto ustanovenia súdom z dôvodu nerešpektovania jeho znenia. Oproti právnej úprave v §138 O.s.p. už nová právna úprava nevyžaduje, aby okrem pomerov, odôvodňujúcich priznanie oslobodenia, išlo kumulatívne o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva; taktiež už absentuje úprava, v zmysle ktorej by sa priznané oslobodenie vzťahovalo na celé konanie, ak súd nerozhodne inak, a nie je ani explicitne ustanovené, že priznané oslobodenie od súdnych poplatkov má spätnú účinnosť. V plnom rozsahu sa aplikuje princíp arbitrárneho poriadku, preto táto úprava nešpecifikuje pomery na podrobnejšie kritériá (majetkové, sociálne, atď.), ale ponecháva na súde, ako všeobecne nastavené kritérium vyhodnotiť.

Súd rozhoduje o priznaní alebo nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku výlučne na návrh strany, t.j. nerozhoduje o tejto otázke z úradnej povinnosti, je preto na strane, aby predložila k návrhu o oslobodenie od súdnych poplatkov všetky doklady, ktoré sú podľa jej mienky dôležité pre takéto rozhodnutie.

Žiadateľ o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov nesie dôkazné bremeno a je povinný preukázať všetky okolnosti, dôležité pre rozhodnutie o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov. Je preto v záujme strany, aby svoje osobné, majetkové a zárobné pomery preukázala; pri nepreukázaní osobných, majetkových a zárobných pomerov súd nemôže rozhodnúť inak, ako oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznať.

8. Po oboznámení sa s obsahom spisu a s rozhodnutím okresného súdu odvolací súd konštatuje, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je dostatočne jasné, vyplýva z neho, ktoré skutočnosti považoval okresný súd pri posudzovaní návrhu za preukázané a ktoré nie. Súd prvej inštancie zreteľne vysvetlil, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil. Keďže okresný súd rozhodoval za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, ex offo vykonal dokazovanie za účelom posúdenia návrhu žalobcu na oslobodenie od súdnych poplatkov a v odôvodnení takto vykonané dôkazy riadne vyhodnotil; odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu obsahuje zistený skutkový stav ohľadne osobných, sociálnych a zárobných pomerov žalobcu.

9. Stručná žiadosť žalobcu o oslobodenie od poplatku za odvolanie je súčasťou samotného odvolania žalobcu proti uzneseniu o vyrubení súdneho poplatku za odvolanie (č.l. 340 spisu), pričom žalobca navrhuje prihliadnuť na dôvody oslobodenia od poplatku za žalobu vo veci samej, pretože pomery sa na jeho strane od tej doby nezmenili; k odvolaniu a žiadosti žalobca pripojil vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov žiadateľa (č.l. 342-346), údaje z ktorého okresný súd podrobne v odôvodnení svojho rozhodnutia vyhodnotil. Okresný súd sa v odvolaní napadnutom rozhodnutí vysporiadal aj s dôvodmi žalobcu z návrhu na priznanie oslobodenia za žalobu; konštatoval, že príjmy žalobcu (1.400,- Eur mesačne), ktorému bolo priznané oslobodenie od súdneho poplatku za žalobu (vo výške 13.249,50 Eur) mu reálne umožňovali v rokoch 2012, 2013, 2014 až do dňa rozhodovania okresného súdu o jeho ďalšej žiadosti zarobiť cca 39.200 Eur pri bežných výdavkoch na domácnosť. V období od októbra 2012 (žalobu podal v septembri 2012) si bol žalobca vedomý súdneho sporu a tiež súdnych poplatkov a iných výdavkov s tým spojených.

10. S prehliadnutím skutočnosti, že žalobca nedostatočne odôvodnil svoju žiadosť na oslobodenie od poplatkov, ku ktorej nepripojil žiadne listinné dôkazy, deklarujúce jeho majetkové pomery, hoci tak bol povinný urobiť (keďže majetkové pomery strany nemožno považovať za skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti a konanie o oslobodenie od súdneho poplatku nie je konaním, v ktorom by zákon ukladal súdu vyhľadávaci povinnosť vo vzťahu k dôkazom, potrebným na zistenie skutkového stavu), odvolací súd uzatvára, že nemožno prihliadať ani na počet súdnych konaní, ktorých je poplatník stranou, resp. na úspešnosť iných spoločností, nachádzajúcich sa v obdobnej situácii ako žiadateľ v obdobných súdnych konaniach.

11. O žiadosti žalobcu na oslobodenie od poplatku rozhodol okresný súd správne; v uznesení svoje dôvody podrobne uviedol; odvolací súd preto podľa §387 ods. 1, 2 C.s.p. napadnuté uznesenie okresného súdu ako vecne správne potvrdil.

12. Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0 (§393 ods. 2 druhá veta C.s.p.). Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0 (§393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).